

brez skrbi svoje hčerke. Ta zavod odgovarja vsem modernim zahtevam. In dolžnost slovenskih staršev je, da upoštevajo ta narodni zavod ter mu izročijo svoje hčerke.

—r— **Iz ljudskošolske službe.** Provi-zorični učitelj in vodja ljudske šole v Preski Andrej Vilfan je prestavljen kot tak v Šmartno pod Šmarno goro. Začasni učitelj in voditelj ljudske šole na Osilnici je postal absolvirani učiteljski kandidat Ivan Kunst. Začasna učiteljica in šolska voditeljica v Novem Vintlu je postala izprašana učiteljska kandidatinja gdčna. Mar. Maurin. Začasni učitelj in voditelj je postal v Retečah začasni učitelj Edvard Vidic, absolvirani učiteljski kandidatinji Olga Kramer in Amalija Marinko ter absolvirana učiteljska supletinja Marija Novak so postale začasne učiteljice na deški ljudski šoli v Škofiji Loki. Bivši suplet v Šturjah Herman Kmet je imenovan za zaasnega učitelja in voditelja enorazrednice na Colu, izprašana učiteljska kandidatinja Ljudmila Gantar je postala učiteljica v Premu.

—r— **Vpisovanje na ljudski šoli »Mladika«** bode še v ponedeljek, 16. septembra t. l., dopoldne od 9. do 12. ure v pritličju poslopja mestnega deklškega liceja na Bleiweisovi cesti št. 23.

Štajerske vesti.

—š— **Umrla je** dne 9. t. m. po dolgotrajni bolezni v 36. letu svoje dobe gospa Julijana Rajšpova, soproga tovariša Josipa Rajšpa v Ormožu. Pokojna gospa Rajšpova, ki ostavlja poleg žalujočega soproga še dva sina in dve hčeri, je bila zavedna slovenska žena, skrbna soproga in ljubeča mati. Bodi ji ohranjen časten spomin! Preostalih pa naše iskreno sožalje!

—š— **Iz Štajerskega.** Našemu vrlemu predsedniku Zveze, tovarišu Josipu Rajšpu, je umrla blaga soproga v najlepših letih. Ob tej prebriski izgubi mu izrekam v imenu organiziranega slovenskega štajerskega učiteljstva najgloblje sožalje. — **Za »Zvezo slov. štaj. učiteljev in učiteljic«** Černej, predsed. namestnik.

—š— **Deželni zbor štajerski.** »Tagespost« od dne 1. t. m. piše: »Upanje napraviti štajerski deželni zbor tekom meseca septembra delazmožen, se ne bo uresničilo! Kakor smo že ponovno poročali, so se trudili poslanci ustavovernega veleposestva v zadnjih dveh mesecih ustvariti podlago, na kateri bi naj med obema taboroma, Nemci in Slovenci, prišlo do pogajanj in končno do sporazuma. Posredovalci so dobili sicer tudi od slovenske strani principialno zagotovilo, da so pripravljeni stopiti v nova pogajanja, vendar do pozitivnih predlogov ni prišlo in tudi ne bo neposrednih razgovorov med obema taboroma. Pri tem je še stavilo ovire tudi dejstvo, da so bivali v polletnih mesecih nemškonacionalni in slovenski voditelji daleč proč od Gradca, tako da je posredovalna akcija trpela tudi zaradi neprilike letnega časa. Medtem je pa prišel čas, katerega je določila vlada deželnim zborom za zasedanja, tako blizu, da danes ni mogoče že zaradi kratkega časa računati na delovanje deželnega zbora v prihodnjih tednih. V drugi polovici septembra se zberejo, kakor znano, delegacije in v prvih tednih oktobra državni zbor, ki bo skoro gotovo zboroval še pozno v decembru, kar je tudi še vzrok, da moramo smatrati vprašanje štajerskega deželnega zbora za odgodeno. Gori se pa upanje, da se bo moglo do decembra še enkrat — in sicer zadnjikrat — pričeti s pogajanj. Skoro gotovo bo vzel vso akcijo v roke namestnik grof Clary, ki je že predzadnja pogajanja vodil z veliko požrtvovalnostjo. Za neizpodbitno pa lahko smatramo, da bo s koncem decembra potekel zadnji rok za delovanje deželnega zbora. Če do takrat ne pojde, bo deželni zbor razpuščen.« — Objavljamo to izvestje v informacijo štajerskemu učiteljstvu, ki mu je že z ozirom na regulacijo učiteljskih plač največ do tega, da pride deželni zbor do rednega delovanja.

—š— **Št. Jurij ob j. žel.** V sredo 23. pret. m. je bil na tukajšnji deželni kmet. šoli sklep, združen z običajno slavnostjo. V imenu dež. odbora je prišel tajnik Narsberg, v imenu vlade okr. glavar baron Müller; navzočih je bilo tudi več drugih odličnih gostov in nekaj kmetijskega ljudstva. Pred izpitom so si gostje ogledali vzorno gospodarstvo, lepe vrtove in lepo urejene bleve. Ob pol 11 uri se je pričela izkušnja, pred katero je podal ravnatelj Belle Lano poročilo v nemškem in slovenskem jeziku. Učenci zavoda so nato jako lepo odgovarjali na razna vprašanja svojih učiteljev, in izkazalo se je, da šentjurska kmetijska šola v desetmesečnih tečajih stori toliko kakor marsikatera druga v par letih. Ta šola nam vzgaja našo kmetiško inteligenco. Brez dvoma se

bo vpliv šole v doglednem času jasno kazal v vsem našem spodnještajerskem kmetijstvu. Ob sklepu so zapeli fantje cesarsko pesem in »Od Urala do Triglava«.

—š— **Vpisovanje učencev** v c. kr. samostojne nemško-slovenske gimnazijske razrede v Celju se vrši dne 16. t. m. od 8. do 12. ure dopoldne, in sicer od 8. do 10. ure v I. razred, od 10. do 12. ure pa v II., III. in IV. razred. Po vpisovanju v I. razred se vrše sprejemni izpiti.

—š— **Poročil se je** dne 4. septembra tovariš Ludovik Petrič, učitelj v Konjicah, z gospodično Kristino Bregantovo, učiteljico istotam. Čestitamo!

—š— **Ormoška slovenska štirirazrednica** je priredila 1. septembra t. l. prav lepo sklepno veselico. Obširni vzpored je vseboval deklamacije učencev in učenek vseh razredov. Šolarji srednje in višje stopnje so prav ljubko peli Kosijev »Il. venček narodnih pesmi«, najvišja stopnja je še uprizorila dve igrici; godba slov. gasilnega društva za ormoško okolico pa je pod izvrstnim vodstvom učitelja tov. Dom. Serajnika s svojim krepkim in preciznim igranjem jako povečala otroško veselje. Bogato pogoščenje otrok je omogočila sl. ormoška čitalnica in cenj. ormoške dame. Z zadovoljstvom se je opazalo pri veselici prav družinsko razmerje med mnogoštevilno navzočimi starši otrok in učiteljstvom, ki sme biti ponosno na svoje uspehe; saj je lahko vsak iz vzornega vedenja otrok sklepal že tudi na dober napredek. Tako je lepo in prav!

Goriške vesti.

—g— **Na c. kr. moškem učiteljsku v Gorici** (v S. Gregorčičevem Domu) bo vpisovanje za pripravnico v ponedeljek, dne 16., ter v torek dne 17. septembra, obakrat od 9.—12. dopoldne. — Pogoji za sprejem so: a) dovoljna telesna razvitost in npravna neprikornost; b) primerna predizobrazba; c) starost 14 let, od katere more deželna oblast izpregledati do šest mesecev. V prvi tečaj se ne bodo sprejemali novi gojenci, ker jih je bilo že dovolj (40) sprejetih meseca julija. Ponavljalni in naknadni izpiti se objavijo dne 16. in 17. septembra. V sredo, dne 18. septembra, bo za vsa zavod otvoritvena služba božja, v četrtek dne 19. septembra, pa se prične na vsem zavodu redni pouk.

—g— **Začetek šolskega leta na c. kr. ženskem učiteljsku v Gorici.** — Dne 16. in 17. septembra od 8. do 12. ure predpoldne bo vpisovanje za gojenke učiteljske, za deško in žensko vadnico. Ponavljalni in naknadni izpiti bodo 16. in 17. septembra od 3. do 6. ure popoldne. Učenci in učenke za I. razred vadnice naj prinesejo: krstni in rojstni list, zdravniško izpričevalo, da so zdravi na obeh, o cepljenju koz in ubožni list. Vpisovanje se vrši: za III. in IV. razred slovenske deške vadnice v S. Gregorčičevem Domu (ulica Vetturini), za III. do VIII. razred deklške vadnice v Malem Domu (ulica Bertolini), za vse druge razrede pa na učiteljsku (Korso G. Verdi št. 3.) Slovesna družba božja bo dne 19. septembra ob 8. uri v cerkvi Sv. Ignacija na Travniku. V petek, dne 20. septembra, se začne redni pouk. Ponavljalni izpiti za otroške vrtarice in učiteljice ročnih del se objavijo dne 22. septembra od 8. do 12. in 3. do 6. ure.

—g— **Mestne šole v Gorici** se otvorijo 16. t. m. Ta dan se otvorita tudi slovenski mestni šoli Podturnom in v Rožni dolini, nakar se slovenski starši posebno opozarjajo. Kdaj pa se bo otvorilo v Gorici toliko slovenskih šol, kolikor jih je res potrebno za slovenske otroke, še ni znano.

—g— **Državna pripravnica za učiteljsku v Podgori** je bila z ministrskim odlokom združena s c. kr. moškim učiteljskem v Gorici. Z istim odlokom je bila opuščena državna pripravnica v Sežani ter je bil nje voditelj službeno pridodeljen deški ljudski šoli »Šolskega Doma« v Gorici, katera rabi hkrati moškemu učiteljsku za vadnico, ki na ta način postane petrazredna. Pripomniti je, da gojencem z učiteljskem združenje pripravnice ni treba delati posebnega izpita za sprejem v prvi tečaj, nego da zadostujejo končni letni izpiti. — V goriško pripravnico (v S. Gregorčičevem Domu) bo možno sprejeti do petdeset gojencev.

—g— **Na c. kr. pripravnici za učiteljsku v Tolminu** bo vpisovanje v ponedeljek, dne 16. t. m. Sprejmejo se zdravi gojenci, stari vsaj 13 let in pol. Pri vpisovanju se rabi krstni list in zadnje šolsko izpričevalo. Kdor misli prositi za državno podporo, naj prinese tudi ubožni list. Ubožni in pridni dijaki dobe šol. potreščine brezplačno. Stanovanje in zdrava hrana mesečno 36 do 40 K.

—g— **Občni zbor društva furlanskih visokošolcev.** Kakor znano, je namestništvo pred kratkim razpustilo društvo furlanskih visokošolcev, ki so sedaj zopet ustanovili svoje društvo pod drugim imenom. Predsednikom je izvoljen g. Bfe-

zina, čigar ime pač žali vsako italijansko uho. V viharo aklamiranem dnevnem redu, protestirajo proti vladi, ker vzlic vsem obljubam noče premestiti slovenskega moškega učiteljskega iz Gorice, in se mu celo letos priklapi pripravnica iz Podgore; zahtevajo, da se že s prihodnjim šolskim letom odstrani ta zavod iz goriškega mesta. Na take dnevene rede ni vredno dajati odgovora, ne od naše, ne od strani — vlade.

—g— **Razpis natečaja za sprejem v zimske tečaje slovenskega oddelka deželne kmetijske šole in za podelitev podpor v znesku 24 kron mesečnih v svrhu obiskovanja omenjenih zimskih tečajev.** Od danes naprej do včevši 30. septembra tek. leta se vpisujejo prosilci za sprejem v prvi tečaj deželne kmetijske šole po sledečih določilih: 1. Sprejmejo se kmetiški sinovi posestnikov, ki dokažejo: a) da so dosegli normalno starost 16 let, ali pa da so pred kratkim zadostili vojaškemu službovanju; mladeniči, ki so neposredno pred naborem, se ne sprejemajo; b) da so v elementarnih predmetih zadostno podkovani, kar morajo dokazati s sprejemnim izpitom; c) da so bili vedno lepega npravnega vedenja in da so krepke fizične konstitucije, primerne za kmetiški poklic. 2. Pouk se razdeli na dve dobi po 5 mesecev, in sicer od 15. oktobra 1912 do 15. marca 1913. Kdor dovrši prvi tečaj z dobrim uspehom, ima pravico stopiti v drugi tečaj, ki traja ravno toliko časa. Koncem vsake učne dobe se bodo vršile javne preizkušnje, in koncem druge učne dobe se izdajo gojencem, ki dovrše drugi učni tečaj, odpustna izpričevala. 3. Gojenci se bodo poučevali v praktičnem kmetijstvu, v govedoreji, sirarstvu itd. Vadili se bodo v čitanju, pisanju računstvu ter se bodo vadili v rabi kmetijskega orodja v obrezovanju itd. 4. Značaj šole zahteva, da stanujejo gojenci v zavodu, kjer bodo prejemali brezplačno stanovanje brez perila. Za skupno hrano plačajo gojenci mesečno predhranitnino, ki se izračuna na podlagi celoletnega potroška za nakup jestvin in se razdeli na število prisotnih gojencev. Pri določevanju mesečne prehranitnine se bo oziralo na premoženjske razmer manj imovitih gojencev. 5. Dvajseterim manj imovitim gojencem se podeli mesečne podpore po 24 K, po 120 K za 5mesečno dobo zimskega tečaja; kdor namerava prositi za te podpore, naj priloži prošnji ubožni list. 6. Postavni zastopniki gojencev imajo predložiti pismene in z dotičnimi listinami opremljene prošnje, (krstni list, zadnje šolsko izpričevalo, izpričevalo npravnega vedenja, ubožni list) deželnemu odboru do 30. septembra t. l. 7. S posebnim obvestilom se naznani dan sprejemnih izpitov in otvoritev tečaja. Glavni namen teh tečajev je seznaniti kmetovalce, kolone in male posestnike z modernim in racionalnim načinom kmetijskega obdelovanja vobče. Za našo deželo je ustanovitev označenih tečajev velike važnosti, zaradi česar se naprošajo vsi učitelji, posestniki in vsi tisti, ki jim je za izboljšanje kmetijstva v naši deželi kaj ležeče, da svetujejo sposobnim mladeničem, naj prosijo za sprejem v zimske tečaje.

—g— **Učiteljske vesti.** Dosedanji okrajni učitelj Drogenik pride za zaasnega voditelja šole v Bilje, in sicer za letos; okrajni učitelj je postal Mungerli; kot začasna učiteljica v Černice pride König; za prov. učitelja v Grgar pride Radinja; kot supletinja v Prvačino pride Brajda; za učiteljico ročnih del za Grgar, za Voglarje in za Trnovo je imenovana Madon. V začasni pokoj enega leta je stopila učiteljica v Ozeljanu Eržen; Legović, učiteljica v Ajdovščini, je stalno vnokojena; zaradi bolezni je bil dovoljen nadučitelju v Kojskem Poberaju dvame-sečni dopust; Stepančiču je dovoljen iz istega vzroka tritedenski dopust; učiteljici Doljak se je dovolil 11dnevni dopust, da se udeleži evharističnega kongresa na Dunaju.

—g— **Knezonaškofijski konvikt v Gorici.** Naš sedanji knezonaškof je uresničil vročo željo kardinala Missie in dal je nemški tvrdki dva milijona na razpolago, da sezida ta konvikt in prostore za gimnazijo. Tvrdka iz Monakovega je v treh letih zgradila silno pristno tevtonsko stavbo na prijaznem griču enega izmed najlepših krajev goriškega okoliša. Med vilami, vrti in nasadi izgleda ta palača kot velika kasarna, impozantna sicer, a kasarna vendarle. Oporekalo se nam bo, da je zgradba jako praktična in v notranji ureditvi dovršena, a naše mnenje ostaja, da ne spada taka germanska arhitektonika v naše kraje in v tako okolico, da so z njo bavarski inženirji vsadili smreko med nasade oljk in lovora. Razen tega bi radi opomnili kompetentne kroge, da ni bilo ravno treba klicati tuje tvrdke k nam, ko je pač vsem znano, da so naše stavbne firme za taka dela ravno tako sposobne kot one. Sedaj so se nastanili v tem zavodu patri jezuiti, ki že razpoši-

ljajo na vse strani prospekte. Za sedaj bodo gojenci obiskovali državno gimnazijo v Gorici, a čim bo možno, preskrbe lastno gimnazijo s pravico javnosti. Ta bo torej četrta gimnazija v Gorici poleg slovenske, italijanske in popolnoma nepotrebne nemške.

Tržaške vesti.

—t— **Lška univerza.** Laški vseučiliščniki so imeli pred kratkim v Trstu zborovanje, na katerem so sprejeli resolucijo, ki ostro graja nastop laških poslancev, glede laškega vseučiliškega vprašanja. V resoluciji so laški vseučiliščniki odločno proti ustanovitvi juridičnega oddelka na tržaški trgovski akademiji, ker s tem bi bilo vprašanje laškega vseučilišča v Trstu za vedno pokopano. V resoluciji tudi ostro nastopajo proti vladi, češ, da hoče na tak zahrbtn način obiti laško vseučiliško vprašanje in zahtevajo od poslancev in od vlade, da pride v prihodnjem državnozbornem zasedanju zopet na dnevni red.

—t— **Imenovanje na slovenskih šolah v Trstu.** Vodstvo CMD je imenovalo dosedanjo voditeljico II. družbene deklške šole na Acquedottu, gospo M. Engel-manovo, za voditeljico deklške šole pri Sv. Jakobu, gospico R. Golijevo pa za voditeljico II. deklške šole na Acquedottu. Naučno ministrstvo je imenovalo c. kr. podučitelja F. Kosa in C. Petrovca za c. kr. učitelja; družbena učitelja, oziroma učiteljici I. Dimnika in A. Wascheta ter R. Golijevo in Hočevarjevo pa za c. kr. podučitelja, oziroma podučiteljici.

—t— **Osebnosti vesti.** Ravnatelj tukajšnje višje realne Viktor Slop pl. Cadenberg je dobil naslov vladnega svetnika z oprostivijo take. — Uradni list priobčuje imenovanje kateheta I. Tabaja v Gorici za pravega gimnazijskega učitelja.

—t— **Na c. kr. pripravnici za srednje šole na Proseku** se prične šolsko leto z upisovanjem novodošlih učencev dne 16. septembra. Ker se zaradi pretesnega prostora mora vsako leto mnogim učencem vstop zavrniti, se bo sprejemalo le take učence, ki so ljudsko šolo — glasom ljudskošolskega izpričevala — obiskovali s prav dobrim ali dobrim uspehom, na komaj zadosten uspeh se ne bo oziralo. — Učenci se imajo javiti v spremstvu staršev ali njihovih namestnikov; prinesejo morajo: šolsko izpričevalo, krstni list, izpričevalo zdravih oči in o cepljenju kozic.

Istrske vesti.

—i— **Premeščenja v šolski službi v Istri.** Nadučitelj Anton Urbančič je premeščen iz Boljunca v Predloko, nadučitelj Fran Ferjančič iz Predloke v Boljunec.

—i— **Razpisani štipendij.** Namestništvo razpisuje en državni štipendij v znesku 400 K za siromašne istrske mladeniče, ki nameravajo obiskati trgovsko šolo v Splitu.

Koroške vesti.

—k— **Učiteljske vesti.** C. kr. deželni šolski svet je imenoval učitelja Matijo Kreimerja v Arijah za nadučitelja v Koberci; kandidate Hermana Fürpassa za podučitelja v Heiseldingu, Romana Hutterja za podučitelja v Sv. Jurju na jezeru, Franca Kristofa za podučitelja v Vratah, Osvolda Moro za podučitelja v Spodnjem Ljubelu in Ferdinanda Schmidta za podučitelja v Malti, končno kandidatinjo Matildo Pollang za podučiteljico v Zabnici. — Prestavljeni so: učitelj Franc Schubert iz Glodnice na Krko, učiteljica Elza Langer iz Sv. Daniela v Bodensdorf in podučiteljica Terezija Schmitzer iz Steinfelda v Špital. — Za supletinje so imenovani kandidati, oziroma kandidatinje Peter Hassler za Steinfeld, Herman Ibounig za Sörg, Hugo Krainer za Sv. Pavel pri Ferndorfu, Jožef Strassolnig za Sirmico, Maks Weissenbach za Špital, Avgusta Krainer za Goro in Elza Preschern za Tigerče.

—k— **Nov domači umetnik.** Štajerski Slovenec, uradnik pri državni železnici v Beljaku g. Fr. Lamprecht, je proizvedel že celo vrsto lepih slik, ki so zbujele pozornost ljubiteljev, dasi so bile razstavljene anonimno. Sedaj je g. Lamprecht razstavil več svojih slik v hotelu Trabesinger v Celovcu, kakor: kompozicija iz beljaškega predmestja, Blače, Jezernica pri Beljaku, motiv iz beljaške okolice, partija ob Dravi spomladi, Markovičev mlin v Blačah, nuditeta, solnčni zaton ob Vrbskem jezeru, portret g. Tr. in 10 tihožitij. Slike ostanejo razstavljene do srede septembra. Par slik je že prodanih. Zeleti bi bilo, da si ogledajo slike naši strokovnjaki ter opozore slovensko javnost na mladega umetnika.

Priporočajte in širite naš list!